

SZOLNOK-DOBOKA.

TÁRSADALMI, KÖZGAZDÁSZATI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

SZOLNOK-DOBOKAMEGYE ÉS A MEGYEI GAZDASÁGI-EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

SZERKESZTŐSÉGI IRODA: Szécsenyi-utca, (csizmadiaszin alatt.) Névtelenül beküldött és bérmentetlen levelek nem fogadtatnak el. Nyilttéri cikkek garmondsora után 30 kr. fizetendő.	MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAPON.	ELŐFIZETÉSI ÁRAK. Helyben és vidékre egész évre 6 frt, — fél évre 3 frt, — évnegyedre 1 frt 50 kr. Községeknek, egész évre előfizetve 5 frt. Hirdetési díjak: egy 30 négyszög cm. tért elfoglaló egyszeri hirdetés díja 50 kr. Bélyegilleték minden beiktatásnál 30 kr.
---	--------------------------------------	--

Közigazdaság — közoktatás.

III.

A mi erdélyi részeinkben a nép, az a nagy kontingens, melyet sem nemzetiségi, sem pedig vallásfelekezeti tekintetben osztályozni nem kell, az utóbbi évtizedekben vajmi keveset haladott. A földmivelés képezi mindenütt fő foglalkozását, azt ma is épen úgy gyakorolja, mint régebben.

Nem is abban rejlik a stagnálás oka, hogy régi divat szerint gazdálkodik; mert az a 4—5 holdas gazda akármilyen ekével szántja is meg földjét, az az általános hozamra lényeges befolyást nem gyakorol.

Hanem inkább abban, miért képezi egy nem egészen földmiveléshez való országrészben a földmivelés a főfoglalkozását, úgy szólva kizárólagos foglalkozását a népnek.

Mert habár tagadhatatlan tény, hogy sokan vannak kivált a határmegyékben, kik természeti okoknál fogva az állattenyésztéssel foglalkoznak; mindazonáltal a nagyobb-rész az állattenyésztést csak annyiban folytatja, a mennyiben az a földmiveléssel lényegesen összefügg és attól úgyszólván feltételeztetik.

Évek óta halljuk a panaszt, hogy a mostoha időjárás miatt a kisebb gazdák még annyi gabonát sem képesek termelni, a mennyi a háziszükségletre elegendő.

Mi következik ebből? Az, hogy azt a pár darab marhát, a melynek árát máskor egyéb házi szükségek fedezésére és adóra használta el, kénytelen volt termények bevásárlására fordítani. Egyik vagy másik tekintetben kénytelen szükségét szenvedni, vagy segít magán a hitellel.

A hitelműveletek annyira el vannak terjedve, hogy nincs az a község, a hol több vagy kevesebb birtokosnak, — legyen az ur vagy paraszt, — birtoka kölcsönrel megterhelve ne volna. Csak tekintsük meg a telekkönyvet, meggyőződhetünk arról; de maga a kormány is ezelőtt egy évtizeddel törvényt hozott arra, hogy a bekeblezett kamatok tíz perczentje az általános jövedelmi adóból leütessék; tette pedig ezt azért mert látta, hogy úgy a birtokos osztály, valamint a földmivelő nép naponta megy hátréfelé és ijesztő módon közeledik a szegénység.

Évek óta hangzik a panasz, hogy a szarvasmarhának nincsen ára, a legutóbbi országos vásárokon, a hol a felhajtás ezer, ezerkétszáz volt, a kötések alig tehetők háromszázra.

Ez már évek óta így tart; egy fejős és borjas tehén ára 25—30 frt; de azért a ki teheti mégis csak szarvasmarhát nevel. Mig ellenben a hizott sertések ára nagy ingadozásnak kitéve sohasem volt. — A régi szokástól azonban a nép nem tér el, és több mint bizonyos, hogy a közönséges fajnak túltermelése okozza a kereslet csekélységét.

Nincs a ki a népnek példát adjon, hogy miként lehetne a földmiveléssel más apróbb és üzletszerű foglalkozásokat akként egybekötni, hogy egyikre sem támaszkodva föltétlenül, azt, a mit egyiknél meggazdálkodni nem lehetett, a másiknál megnyerje.

Semmi újabb kezdeményezést nem látnunk a papok, tanítók és egyáltalában azoknál, a kik valódi vezetői a népnek; ők is csak mereven ragaszkodnak a régihez, bizva abban, hogy az elődök is hasonlóan gazdálkodva, nagy eredményeket értek el. A

házi ipar terjesztése sem sikerül, de tán nem is ápolják a népiskolákban, legalább felekezetiekben nem. Egyetlen községet ismerek a megyében, a hol pl. a vessző és nádfonásban a felekezeti tanító sokra vitte, nagyon szép házi és gazdasági eszközöket készít. Évenként tanfolyamot hirdet tanítók számára, azt több vagy kevesebb hallgatóval meg is tartja, de hogy tanítványai mikép terjesztik a szerzett ismereteket, arról tudomásunk nincs, valamint arról sincs, hogy hol akad még egy olyan tanító, mint Szt.-Egyeden Grama Péter a házi-ipar terjesztése tekintetében.

Hogy a sok rosz felekezeti iskola sem az államnak, sem pedig a népnek hasznára nincs, azt bizonyítani nem kell. A ki meggyénkben, — hol a felekezeti iskolák már évtizedek óta működnek, — ismeretes, az tapasztalhatta, hogy momentán eredményeket mutatnak ugyan fel, sőt számbavéve a ritka kivételeket, a multhoz képest nagy haladást tanusítottak; de hogy távolról sem lendítenek annyit a nép ügyén, mint az állam által fentartott iskolák, az kétséget nem szenved.

Kevés, de jokarban tartott iskolák, főleg ha azok az állam gondozása alatt állanak, biztosíthatják egyedül a nép jólétét. S ha tekintetbe vesszük azt a sok vajudó népiskolát és az arra fordított költségeket, mindenesetre kapunk egy olyan évi átlagot, mely tíz iskola helyett egynek a költségét fedezhesse. Az állami népiskolák körönkénti fellátása már régen szükségesnek mutatkozik. Sajnosan kell azonban az utóbbi időben tapasztalnunk, hogy a közoktatás kárára nem-hogy az iskolák száma gyarapittatnék, hanem ellenkezőleg a tanítóiállások száma lényegesen redukáltatik. S ha már meggyénkben is

A „SZOLNOK-DOBOKA” tárczája.

Szép csalódás.

Valahányszor nehéz bánat
A szívemre űlni támadt:
Azt gondoltam mindig, félve,
Ott marad és nem lesz vége.

És ha édes öröm árja
Kebelemet által járta:
Attól féltem, hogy az onnan
Élvezetlen száll el nyomban.

De a bánat nem maradt ott,
Az öröm meg soká tartott;
S bár előttem most is csodás:
Többször ért e szép csalódás.

— Kaplyon. 1887. nov. 23. —

Berde Sándor.

Egy kiengesztelhetetlen főpap.

— Elbeszélés. —

(Vége.)

Mint sebzett oroszlán tért vissza hazájába Leó gróf boszut forralva a mindkét részről tapasztalt méltatlankodásért; a főpapságról lemondott s Erdélybe, Tárnápatakára telepedett le, hol

terjedelmes birtokot vásárolt s a magyar nemzet ellensége: az oláhság ügyét vette kezébe. Nagy-ur ajándékokkal csepegtetvén azok szívébe a magyar állameszme iránti mély gyűlöletet. Elvonulva a nagyvilág zajától lelke teljes erejéből istápolta az oláhság ügyét. Iskolát, templomot építtetett számukra, a magyarok boszantására. Ennyi áldozattal mily hálára kötelezhette volna az elhagyatott, szegény magyar nemzetet!

Nem képzelhető szerencsétlenebb lény az önnönmagával meghasonlott embernél. De mennyivel sajnálatraméltóbb az, kit a korlátlan indulat nemzetével, melynek maga is kimagasló alakja volt, helyez ellentétbe! Mig amaz saját magában, tulajdon énje ellen küzd egy beteg lélek mérges gyilokjával, addig emez öntudatosan, tervszerűen kovácsol fegyvert övéi ellen, oda mérvén éles vágásait, hol legfájósabb a seb! . .

Ez az érzékeny hely a magyar nemzeti cultura s a szabadság eszméje volt.

Bármily jól választotta is meg a szívében gyűlölettel eltelt tudós főúr támadásainak eszközét, a megtorlás vele szemben sem késhelett soká.

A hosszas egyedüllét a bosszuszomjas Leó grófra már kezdett elviselhetetlenné válni s az egykor felkent papi kebel szívhurjai is megszó-laltak a világi öröмок védelmére.

A mentséget, kifogást nem ismerő szív csakhamar hatalmába kerítette azt a rideg „bölcset”, mely az agy trónjáról osztja parancsszavát.

Tíz évig élt Leó gróf teljes magányban e

helyen. Asszony is kellett a házhoz. Tárnápataka soh'sem szűkölködött a szép-nem dolgában; vidékén ma is hire van szépnőinek, kik nem kerülhették ki Leó gróf figyelmét sem. De mindannyi közt legszebb volt Anania, egy szegény csavargó neje; finum vonásai, karcsu, hajlékony termete sok előkelő nőnek diszére válhatott. Hogy teljes legyen a játék: Leó gróf magához édesgette e feltűnő szép oláh nőt. Kastélyában elegans lakást rendezett be számára.

Anania, a természet gyermeke kezdetben igen kényelmetlenül találta magát. Az uri pompa csak szemeit kápráztatta; szíve visszavágyott abba az igénytelen kunyhóba, hol minden nyomor daczára is szabadnak érezte magát.

Ezzel még inkább lett korbácsolva Leó gróf szenvedélye. Más eszközről kelle gondoskodnia, miáltal végkép magához fűzze a vadonnak e bájos gyermekét. A komor dérverte külső alatt még ifján lángoló szív dobog!

Hozzáfogott, pótolta a nevelés hiányát. Nem sok időre meg is látszott már a szép nőn a változás s hálája jeléül a gróf a szép nő nevére keresztelte el a maga nemében páratlan tárnápataki oláh templomot.

Csakhogy Anania férje nem tudott ám oly könnyen megbarátkozni a helyzettel és sok keletlenlést okozott mindkettőnek. Leó gróf ajándékokkal kísérllette meg magától távol tartani Anania férjét. Ez egyideig sikerült is, de ha az ajándék elfogyott — már pedig volt gondja arra a csavargónak, hogy hamar elfogyjon — ismételten megkezdte támadásait a nejétől megfosztott férj.

6 tanítói állomást szüntetett be az állam, mekkora lehet az ilyen beszüntetett állomások száma az egész országban?

Már hogy megyénkben az illető községek nagyon is megfogják sinyleni ezt a redukálást, az bizonyos. V.

Megyénk gazdasági egyletének igazgató-választmányi ülése.

Megyei gazdasági egyletünknek múlt hó 10-én népes igazg. választmányi ülése volt gr. Kornis Viktor elnökle alatt. Jelen voltak: Fejérvári Károly, Voith Gergely, Székely Gyula, Szentpéteri János, Kuzenda János, br. Bornemissza Béla, Govrik Ferencz, Voith Simon, Mosa Sándor, Róth Pál, Hatfaludi József, br. Bornemissza Károly és Szemmáry József.

Több ügyek közül kiemeljük a következőket

Olvastatott br. Bánffy Dezső átirata, melynek mellékleteként megküldte gr. Wass Jenő hozzá intézett levelét, melyben a gr. a legközelebbi ügető-versenyen nyert díjból, egy a jövő évben tartandó ügető-verseny díjául 300 frankot ajánl fel azon fogat részére, mely a 20 kilométeres pályát 53 perczen belül ügetve befutja. — Ugyanazon levelében sajnálatát fejezte ki a nemes gróf, hogy a verseny alkalmával szemgyuladása következtében nem hajthatott személyesen. (Tudvalevőleg az idej versenyen gr. Wass Jenő fogatja 54 $\frac{1}{2}$ percz alatt futotta be a pályát s a fogatot hajtó lovász-mestert a gróf 100 frankkal ajándékozta meg.) Igazgató-választmány örömmel fogadta gr. Wass Jenő díjkitűzését és felkérte egyleti elnököt, hogy találja módját, miszerint a felajánlt díj 400 frankra kiegészítve tűzessék ki a jövő évi ügető-versenyre. A választmány ugyan-ez alkalommal kimondta, miszerint jövőre a pályázat kiírásakor kifejezés adassék annak is, miszerint jövőre a versenyfogatot — ha nem is a birtokos maga — de oly egyén hajtsa, ki szolgálati viszonyban nincs. A nemes grófhhoz az egylet — némely a versenyre vonatkozó ügyek tisztázása céljából — átirni határozott.

A földmívelési miniszter azon fölhívására, hogy a mezei rendtartás ügyének tárgyalása céljából az egylet egy képviselőt küldjön ki: báró Bánffy Dezső felkérendőnek határozatott, hogy a nevezett miniszterium helyiségeiben nov. 24-én tartandó tárgyaláson egyletünket képviselve.

A gyűlés folyamán titkár bamutatta Turcsa Manó jelentését az őszi bükkönnyel történt kísérletezéséről. Jelentésttevő teljes megelégedését fejezte ki a kísérlet fölött és másoknak is ajánlja a kísérlettevést. Ezzel kapcsolatban határozatba ment, miszerint azon gazdák, kik a múlt évben egyletünkől őszi bükkönnyt kölcsönöztek ki, fel-

szólítandók a kölcsön-mag visszaadására és jelen-tés tételére.

Az indítványok sorrendjén Kuzenda János kérdést intéz a gazdasági egylet által kezdeményezett és kérelmezett országos sertésvásárok ügyének mibenállása felől. Elnökség adott válasza után élénk eszmecsere fejlődött ki a további teendőkre nézve. Végül Deés városához — ez ügygyel kapcsolatosan — felvilágosítás kérése határozatott el. Azon eshetőségre, ha Deés városa egyletünkől a vásár rendezése és létrehozása körül támogatást kérne, a következő urakból álló 7-es bizottság küldetett ki: Gr. Kornis Viktor, Róth Pál, Voith Gergely, Govrik Ferencz, Kuzenda János, Hatfaludi József és Szemmáry József.

Ünnep a zárdában.

A helybeli Szent-Ferencz-rendű zárdában családias ünnepély volt november 27-én. Az ujon kinevezett fősyndikusnak Tüzes Karácsonynak ekkor adta át a diszes kiállítású okmányt p. Kozma Döme zárdafőnök lendületes beszéd kíséretében, melyben elmondja, hogy a Syndicus szó görög eredetű, annyit tesz mint tanácsadó, mindenes, képviselő (jogtanácsos és gazda), itt még több annál, atyja a rend tagjainak, oltalmazója úgy anyagi, mint erkölcsi tekintetben; örömet fejezi ki, hogy valahára ily derék intelligens uri embert nyert meg a ház fősyndikusának. Tüzes Karácsony az okmányt átvéve, meghatottan köszönte meg a benne helyezett bizalmat és kitüntetést. Örömmel ajánlja fel szolgálatát azon rendnek, amely gazdag hazafias érdemekben, mely hazafias missiót teljesített mindenha nemzetiség és népnevelés tekintetében. — Az ünnepélyesség után, — melyen jelen voltak a ház tagjain kívül Krémer Sámuel egyházi főgondnok, Voith Gergely algondnok, Kovács Samu ref. pap, Hatfaludi József főszolgabíró, Rónay Lajos, — a társaság az ebédlőbe vonult, hol az izletes ételeket és italokat fűszerezték a gyakori pohárköszöntések. Kozma Döme mint házigazda mindenik vendégét felköszöntötte, — Kovács Samu a rend tartományfőnökére és a házi gazdára emelt poharat. Krémer Samu az új Syndikust éltette. A társaság 3 órákor meleg kézszorítások közt oszlott el.

VEGYESEK.

— A király ő Felsége az alsó-hagymási tűzkárosultak részére magán pénztárából 150 frtot adományozott. Ezen összeg a járási főszolgabíró hoz kézbesítés végett ki is küldetett a megye alispánja által.

— A gazdasági-egylet kertjéből tavaszra 1000 drbnyi ponylik és batul-ajtvány kerül el-

adásra, melyre előjegyzések elfogadtatnak a titkári irodán.

— A hét első napjaiban Krémer János a kosályi erdőkben hajtóvadászatot rendezett. Az első nap eredménytelen volt, a második napon egy farka vaddisznót vertek fel, melyből két termetes süldő esett el. Egy sebzett vén vadkan a szomszéd szelecskei erdőkbe menekülve, ottani lakos és ismert vadász Balog József által ejtett el.

— A szilágysági vasút igazgatósága küldött. ség útján határozta megkérni Baross Gábor közmunka- és közlekedésügyi minisztert, ki a vasút iránt kezdet óta a legmelegebb érdeklődéssel viseltetett s kinek a létesítésben is elévülhetlen érdemei vannak, hogy a mű-tan-rendőri bejárásban részt venni méltóztassék. Magán értesülés szerint a miniszter említett alkalomból nagy valószínűséggel le fog jönni. Ez alkalomból a sokféle verzióval szemben, a mi a megnyitás napját illetőleg a közönség között forog, registráljuk, hogy e tárgyban hivatalos, positiv tudósítás még nincs, de — mint a napokban Zilahon járt vállalkozó állítá — valószínű, hogy deczembr első felében meg fog történni.

— Deés városa képviselő-testülete már egy éve, hogy elhatározta tűzrendészeti szabályrendeletének módosítását. Az érdekelték óhajtanák tudni, hogy a polgármester ur hajlandó-e azt végellátás végett a képviselő-testület elébe vinni, hogy így annak felsőbb helyeni jóváhagyása eszközölhető legyen.

— A maros-ludas—beszterczei vasút marosludas-budatelki vonalrészének műtan-rendőri bejárása Lakatos Aladár közmunka- és közlekedésügyi miniszteri titkár bizottsági elnök vezetése alatt november 29-én akadálytalanul végbement. A vonalrész minden tekintetben szabályszerűnek találtatott és deczember 6 án a közforgalomnak átadatik. A pálya ünnepélyes megnyitása a vonal teljes befejezésével fog megtörténni. A jegyzőkönyv Marosludason este 8 órákor befejeztetett. Innen az egész társaság külön vonaton Marosvásárhelyre utazott, hol a fővállalat részéről fényes bankett rendeztetett.

— Magyar egyház Kuduban. A kudui ev. ref. egyházközség saját vagyona és adományozásokból gyűjtött vagyonával egészen új templomot építtetett, melynek felszentelése f. hó 12-én fog Kuduban megtörténni. Az ünnepélyen és felavatáson Szász Domokos ev. ref. püspök és kerületi főjegyző Szász Gerő fognak celebrálni. Lesz diszkeresztelő és esküvő; az egyházi functiók befejezése után a nemes adományozó gr. Bethlen Pál házában bankett lesz. Szívesen jegyezzük fel ezen öröndetes dolgokat. Kudu azon községek közé tartozik, hol a magyarság már majdnem veszendőbe ment. A mióta azonban az állami iskola megnyílt és a ref. egyház karöltve oktat és nevel, azóta a dolog jobbra fordult. Nemcsak a magyarság, de az oláhok is meglehetősen beszélik a magyar nyelvet. Kívánjuk, hogy az új templomban mindig zengzetes anyanyelvünkön szólaljon meg az ige; az egyház hivei pedig nemzetiség és hitben megizmosodva a magyarságnak diszül szolgáljanak.

— Gyászhir. A megyeház épületén, a vármege és kir. törvényszék által kitett gyászlobogók jelentik egy megyebizottsági tagnak és a kir. bíróság egyik tagjának: Hosszu Eleknék elhunytát. — Az esetről kiadott családi gyászjelentés így hangzik: Hosszú Elekné szül. Mihályi Mária mint hitves; Etelka, Margit, Erzsébet és Kata leányai, fájdalmasan tudatják, hogy a drága férj és atya Kis nyiresi Hosszú Elek, kir. aljárásbíró súlyos betegség s rövid szenvedés után 1887 november hó 29-én este, munkás életének 51-ik évében elhunyt. Földi részei a gr. k. egyház szer-tartása szerint f. évi deczember hó 1-én d. u. 2 órákor fognak a deési rózsahegy temetőben örök nyugalomra helyeztetni. Béke hamvaira. Deésen, 1887. november 30-án.

— A városunkból eltávozott Polgár Károly szintársulata Marosvásárhelyt bérlelt előadásait Csiky Gergely „Buborékok“ cz. vigjátékával kezdte meg. A szereplők — mint onnan írják — élénk játékkal több ízben derűtségre hangolták a nem nagyszámu közönséget. Pedig ott nem volt kiállítás, mely többszerű kiadásaival igénybe vette volna a közönség áldozatkészségét, illetőleg pénztárcáját.

Egy szép nyári reggelen, az üde friss levegőn, Leó gróf rövid idej vadászatra távozott a közeli havasrészbe. Ezalatt Anania férje a kastélyba lopozott és neje szobáját felkeresve, koczogtatott az ajtón.

Anania megrémült, hallva férje vésztijszó szitkozódásait.

— Én vagyok! uradat keresem. Azt gondoltátok ugy-e, hogy bűnös filléreitekkel lerázhatok nyakatokról? Nem! Nekem több kell! Lehettem volna boldog saját erőmből, ha urad öcsöce ezelőtt 25 évvel el nem tántorít az egyenes utól. Ő megkapta a maga büntetését, én meg elzülöttem, ide kerültem, csavargó lettem, pedig más ut volt számomra kijelölve a végzet által. Mint csavargó sem lehetek nyugton, az ifjabb Zsombay átka kísér bátyja személyében. Nekem urad élete kell!...

Egy éles sikoltás hallatszott keresztül az ajtón, mire Anania férje gyorsan eltávozott; fogait veszett állat módjára csikorgatva kapta hóna alá az udvaron elrejtett fegyverét s rémes gondolatok között sietett a közeli fenyvesbe.

Leó gróf hazatérőben volt már, midőn Anania férjével egy meglehetősen sűrű bozotos helyen találkozott. A csavargó eltorzult arcza, a szesz italok mértéken tuli élvezetétől kidülledt szemei kissé zavarba hozták Leó grófot, de végre is megszólította Anania férjét:

— Mit keresel itt te csavargó?

— Hm! te csak a közönséges nevedet tudod! — mire felső ajakát a csavargó mint valami veszett kutya órra alá huzta fel és úgy fujta ki magából a pálinka gőzét, — miért nem beszélsz velem magyarul? Még nem feledtem el azt a nyelvet, melylyel céloamat érhettem volna s a melyet te lelked mélyéből gyűlölsz. Tudd meg, hogy én Boján Demeter vagyok, néhai öcséd jurátussa! Jöttem számolni veled elvesztett szerencsém és feldult boldogságomért. Te gyűlölöd hazádat, nemzetedet öcsédért, én meg gyűlöllek ugyancsak ő miatta tégedet! Öcséddel már számoltam. Én adtam G. őrnagy kezei közé, most rajtad a sor vén jezsuita!

— Ah nyomorult semmirekellő! hát te vagy öcsém gyilkosa? — nesze!

Leó gróf fegyverét felemelve célozott, de Boján Demeter sem késlett. Ő is gyorsan célba vette a grófot.

Mind a két fegyver egyszerre dördült el s két erős zuhanás hallatszott.

Mindketten találva, holtan rogytak össze.

— — — — —
A tárnápataki kastély nagytermében fekszik a ravatalon gr. Zsombay Leó a főúr és főpap; tekintélyes, büszke ősz alakja, merész vonásaival úgy néz ki, mint valami fehér márvány-szobor!..

Kiengesztelődött-e hazája s nemzete iránt a másvilágon!?

Ilosvay Jenő.

— **A képviselőházban** hangzik a „pipaszó”. Nemcsak poéták éneklük meg, politikai szónokok is foglalkoznak vele. Valaha királyok és pápák vetették anathéma alá a dohányt, mint „pokoli növény”-t; de a mai kormányok másként néznek rá s azt szeretnék, ha minden bokrban egy-egy tág öblű pipa eregetné bodor füstjét, mert hát a pipa (ma már inkább szivar és cigaretta képében) nagy pénzügyi forrás, mely milliókat juttat az államháztartás konyhájára. A kurucz-világban az volt a panasz, hogy „nagy pipájú kevés dohány nép” vagyunk; most a kormánynak az a panasza, hogy a nagy pipában kevés trafik-dohány fogy el, mivel szüzttermést csempésznek bele, milliókkal károsítva meg az államot. — Ezért készült a dohányjövédéki törvényjavaslat, melynek tárgyalásába fogtak. E javaslat célja az, hogy a dohányból többet vehessen be az állam, elnyomva a csempészetet s a termelőket jobb minőségű dohány előállítására készítve. Persze minden dohánytermesztő vidéken nagy érdeklődést gerjesztett ez új terv, különösen a miatt, hogy ezentul maguk a termelők sem szivhatnak saját termésükből, mivel e köpeny alatt boldog boldogtalan azt szivogatott. Előre lehetett látni, hogy erre a dohány-kérdésre sok szónok rá fog gyujtani.

Megjelent s Eperjessy István könyvtáros által kapható: „Visszaemlékezések” 1830—1850. Irta Kovács Samu. Ára 1 frt. Ezen visszaemlékezések egy korra vezetnek vissza, — mondja a szerző az előszóban — midőn mind szellemi, mind anyagi tekintetben napjainktól egészen eltérő elveket követtek, törekvéseket ismeretek és vágyakat ápoltak. Saját élményei, tapasztalatai és ténykedései emlékéit költi fel e nagy korszak tördelt rajzainak most ragyogó, majd sötét, de mindig nagyjelentőségű keretében. Felkeresi visszaemlékezései halvány fényénél a nemzeti közszellem fejlődésének első kezdetét; tárgyalja az érvényre emelkedett szabad eszmék forrongó küzdelmeit; — elkíséri ott van az ezekért folytatott harcokban és a nagy nemzeti bukás sirhantján egy szebb, egy boldogabb jövőnek vigasztaló reményével, törhetlen hitével áll meg.

— **A „Magyar Daltár”** VI. kötete — mint a „Magyar Dal-Album” VI. kötetének szöveggönyve — rövid idő alatt elhagyja a sajtót. A „Daltár” mintegy 3000 magyar népdalt közöl, még pedig sokat 2—5 változatban is, melyeket hazánk különböző vidékeiről küldtek be. Ily rendkívül nagy terjedelmű népköltészeti gyűjteménye egy nemzetnek sincs s hazánkban is páratlanul áll. Kíváncsok volna, ha ezt minden magyar család könyvtára részére megszerezne. A „Magyar Daltár” VI. kötet f. évi november hó végén jelenik meg s előfizetési ára füzve 80 kr., diszkötésben 1 frt 60 kr. Mind a hat kötet egyszerre megrendelve füzve 4 frt 80 kr., diszkötésben 9 frt 60 kr. Megrendelések Hennicke Rezső kiadóhoz Győrbe intézendők.

— **Apró hírek.** Pestmegye közgyűlése fontos kérdésben hozott határozatot. Földváry Miklós orsz. képviselő és megyebizottsági tag indítványt tett a kisdédóvás fejlesztése ügyében, kiemelve, hogy lehetőleg minden községben gyermek menház volna létesítendő, s ajánlva, hogy ez ügyben az alispán elnökle alatt bizottság küldessék ki. Egyhangulag elfogadták. — **Aradmegye** gyűlésterméből egy ottani lap hire szerint, kitétték II. József császár arczképét a jegyzők szobájába, mert úgy vélekedtek, hogy csak koronás király arczképe lehet a gyűlésteremben. — **Az éhező iskolás-gyermekek** számára Bécsben már megnyílt az első „iskola-konyha” s az első napon 67 gyermek kapott ebédet. — **Éhség fenyegeti** Csehország több kerületeit, hol a betakarított burgonya nagymértékben rothad; ehhez épen illik a cseh „hazafias” sajtó izgatása az olosó magyar liszt bevitele ellen. — **Rómában** sok magyar szó hangzik mostanában; a zarándok-menet tagjai együtt járnak megsejlelni a nevezetességeket. Vasárnap magyar szentbeszédet is hallhattak, Palotay plébános szónokolt. Rómában van most a magyar főpapság több tagja és Simor János hercegprímás, kivel a szent atya hosszabb ideig beszélgetet. — **Rómában** a pápa jubileumára nem igen ünnepélyes hangulat készül. A régi ellentét a pápaság s az egységes olasz királyság közt ujra élesebben lép előtérbe s mindkét részről kedvezőtlen nyilatkozatokban jut kifejezésre. — **A német trónörökös** San-Remóban vasárnap ki-

kocsizott s a városon kívül 2 óráig gyalogolt, jeleül, hogy testi ereje még nem fogyatkozott meg.

— **Vilmos német császár** a birodalmi gyűlés elnöksége tisztelgésénél válaszában megjegyezte, hogy ő békét akar ugyan, de Németország teljesen fel van készítve, hogy esetleg támadásokkal is szembe szálljon.

— **Ifj. Jakab Károly** vendéglősnek mai számunk utolsó oldalán levő hirdetését ajánljuk olvasóink figyelmébe.

KÖZGAZDASÁG.

A gyümölcsfák őszi ültetése.

Az okos és számító gazdának mindig van és akad gazdaszatában kínákozó alkalom a teendőkre. És most, midőn még a tél fagya nem állott be, igen bölcsen cselekszik a gazda, ha a késő őszen ezen lanya napjait fölhasználja a gyümölcsfák ültetésére. Az igaz, hogy a gyümölcsfák őszi ültetése sok alaptalan megtámadtatásban részesül. Legjobb e támadásokra nem is hederíteni, mert hiszen azok, a kik az őszi ültetést helytelennek mondják, maguk megezőfolják magukat.

Azt mondják ugyanis: „Ne ültessük a fákat őszen vagy télen, mert gyökereik elrothadnak vagy megpenészednek, hanem azért vegyük meg e csemetéket őszen, és ássunk nekik valami árkot, ebbe rakjuk le és takarjuk be földdel, hogy maradjanak így márczius vagy áprilisig, amikor aztán elültethetők.”

Már most elemezzük kissé ezt a tant.

Az mondatik először is, hogy azon esetben, ha a fákat őszen vagy télen elültetjük, azaz ha gyökereiket gondosan megmetszük, a kéreg minden megsérült részét eltávolítjuk és aztán a fát vigyázva jó földbe állítjuk, hát akkor elrothadnak, megpenészednek, tönkremennek a gyökerei.

Ellenben, ha a fákat úgy a mint vannak, gyökereik megsérült részének eltávolítása nélkül akármiféle árokba betemetjük és ott hagyjuk télen át, akkor semmi bajuk sem lesz s márcziusban vagy áprilisban nagyszerűen elültethetők.

No ilyen tan egy okos embernek nem kell.

Az igazság az, hogy az őszi és téli ültetésnek mindenütt a legjobb eredménye van. Számítalan tapasztalat bizonyítja, hogy az őszen vagy télen ültetett fák nemcsak hogy jobban meggyökeresednek, hanem a következő nyáron erősebben is fejlődnek, mint azok, a melyek tavasszal ültetettek el. Nem tekintve a nagyon hideg, nedves vagy mocsáros vidékeket, az őszi és tavaszi ültetés előnye a következőkben sorolhatók elő:

1. A gyökerek metszési felületén az elültetés után callus-réteg képződik, továbbá a gyökerek februáriustól fogva — tehát mielőtt a fa külső részeiben (törzs és ágak) a vegetáció megindulna — új gyökereket eresztenek, melyek a fának új helyére növést nagyon előmozdítják. Erről a télire árokba rakott fákön is meg lehet győződni.

2. Az eső és hó előmozdítja a fa körüli föld összesülyedését, úgy azonban, hogy a föld mégis laza marad. A gyökerek között a legnagyobb elővigyázat mellett is szoktak maradni hézagok, — ezek tehát az őszi ültetés után eltűnnek, ellenben a tavaszi ültetés után megmaradhatnak.

3. A fagy meglazítja a talajt és a gyökerek ennek következtében lazább, könnyebb, a levegő-

nek és a légköri behatásoknak hozzáférhetőbb talajban lévén, egészségesebbek maradnak, jobban és erősebben fejlődnek. Ellenben tavasszal rendszeren még nagyon nedves a talaj, az esőtől még jobban megsűrűsödik és utánna a nap egészen keménynyé süti, úgy, hogy oly réteget képez, melybe a levegő és a légköri csapadékok csak nehezen hatolhatnak be.

4. Minthogy az elültetendő fák gyökerei — bármily gyorsan történik is az ültetés — egy darabig mindig ki vannak téve a levegőnek, azért is előnyös az őszi ültetés, mert őszen a hőmérsék alacsonyabb, a levegő nedvesebb mint tavasszal, — tehát a gyökerek nem száradnak annyira meg.

5. Minthogy a talaj a téli hónapok alatt sok nedvességet vesz magába, az őszen vagy télen ültetett fák a meleg évszak elérkeztével nincsenek annyira kitéve a szárazságnak és nem is kívánnak annyi öntözést, mint azon fák, melyeket tavasszal ültettek el.

6. A midőn a csemetéket faiskola-tulajdonosoktól kell bevásárolni, különösen ajánlatos az őszi ültetés, mert őszen nagyobb a faiskolákban a választék és jobb csemetéket lehet kapni (talán még olcsóbban, is, mint tavasszal); továbbá az őszen való szállítás által a csemeték sokkal kevésbé sérülnek meg, mint tavasszal.

7. A farügyek és különösen a virágrügyek már februáriusban kezdenek megdagadni és kihajtani. Ezek tavasszal a kiásáskor és ültetéskor sokkal könnyebben megsérülnek, mint őszen vagy télen, a midőn a vegetáció nyugszik.

Ezen okok alapján vagy azért is, mert őszen kevesebb a dolog, mint tavasszal, a legmelegebben lehet ajánlani az őszi vagy téli ültetést és pedig inkább vétessük a fákat novemberben mint decemberben, inkább decemberben, mint januáriusban, inkább januáriusban, mint februáriusban, inkább februáriusban, mint márcziusban, és inkább márcziusban, mint áprilisban!

Különösen megjegyzendő, hogy az esetben, ha októberben vagy novemberben a fácskáknak még leveleik volnának, ezeket a kiásás előtt vagy közvetlenül ez után le kell szedni, mert különben ezek továbbra is tevékenyek maradnának és kiszivnák a fában levő bomladék-nedveket.

HIVATALOS RÉSZ.

Szolnok-Dobokavármegye főispánjától.

Sz. 1438—1887. eln. (2—3)

Pályázati felhívás.

A kormányzatom alá helyezett Solnok-Dobokavármegyében elhalálozás folytán a segéd-leveáltárnoki állás üresedésbe jövéen, ezen 600 forint évi fizetés, 100 frt évi lakbér és nyugdij-igénnyel bíró állásra ezennel pályázatot nyitok.

Felhívtnak tehát mindazok, kik ezen az 1886. évi XXI. t. cz. 80. §-a értelmébeu általam élethossziglan kinevezendő állást elnyerni óhajtják, hogy az 1883. évi I. t. cz. 13. §-a kívánalmi szerint szabályszerűen felszerelt kérésüket hozzám folyó évi december hó 15-ig annnyival is inkább felterjesszék, mert a később érkezettek tekintetbe vétetni nem fognak.

Deesen, 1887. nov. 15-én.

Br. Bánffy, főispán.

Felelős szerkesztő és kiadó: KOVÁCS SAMU.

Hirdetmény.

A „Magyarlápósi Takarékpénztár-Részvénytársaság” 20,000 forint alaptőkével

a deési kir. törvényszéknek 5518—1887. polg. szám a. hozott végzése folytán a kereskedelmi társas cégek jegyzékébe bevezetettvén mai napon

megkezdette működését.

Elfogad: bármily összegű betéteket 6% kamatozás mellett, és **kölesönöket ad:** jelzálogra, vagy személyes hitelre a legelőnyösebb feltételek szerint.

Ezzel kapcsolatosan az alapszabályok 10 §-ában irt következmények terhe alatt felhívtnak a részvények tulajdonosai, hogy részvényeik névértékének 20% az eredeti részvények átvétele mellett f. évi december végéig befizetni sziveskedjenek.

Magyar-Lápos, 1887. november 22-én.

(245)2—3

Az igazgatóság.

Sz. 6374—1887.

Pályázati hirdetemény.

Lemondás folytán üresedésbe jött a magyar-bogátai körjegyző-segédi állomás, — ezen összesen évi 200 frttal javadalmazott (esetleg teljes ellátás) állomásra ezennel pályázatot nyitok s felhívom pályázni kívánókat, szabályszerűen felszerelt kérvényeiket folyó év és hó 13-ig alulírt-hoz beadni.

A választás f. év decz. hó 16-án d. e. 10 órakor fog a magyar-bogátai körjegyzői irodán megtartatni.

Deés járási főszolgabírótól. (1—2)

Deés, 1887. december 1.

Hatfaludi József, főszbíró.

261—1887. sz.

Árverési hirdetemény.

Alólírott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében közhírré teszi, hogy a deési kir. járásbírótság 3038—1887. sz. végzése által Szántó Márton végrehajtató javára Biró István ellen 136 frt 78 kr tőke, ennek 1887. aug. hó 3. napjától számítandó 6% kamatai és eddig összesen 37 frt 58 kr perköltség követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bírósággal lefoglalt és 350 frtra becsült két ló és egy kocsiból álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésen a 3125—1887. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínén. vagyis Monostorszegen leendő eszközzésére 1887-ik év deczember hó 7-ik napjának délelőtt 10 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t. cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladni fognak.

Az árverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. cz. 108. §-ában megállapított feltételek szerint kifizetendő.

Kelt Deésen, 1887. év november hó 26-ik napján.

Br. Pölnitz Lajos,
kir. bírósági végrehajtó.

**Három szoba, konyha, kamara és pincze
K I A D Ó.**

Értekezhetni Hirsch Jakab urnál, Alsó-Timár-utczai saját házában, a hol tek. Bovánkovács ur is lakik.

Szám: 5165—1887. polg.

(244)2—3

HIRDETMÉNY. Alulírt kir. törvényszék részéről közhírré tétetik, hogy Handschild György és érdektársainak az oláh-láposi közbirtokosság ellen az ottani határ általános tagosítása iránt jelen szám alá benyújtott kérelmére tárgyalási határnapul 1888. évi január hó 11-ik napjának d. e. 10 órája tűzetik ki Oláh-Láposon a helyszínére. Hova leendő megjelenés végett összes érdekeltnek azon értesítéssel ideztetnek, hogy a kérvény vonatkozó példányai kitett határnapig a községi előljárásság s illetve a kir. törvényszéknél megtekinthetők. A deési kir. törvényszéknek 1887. november hó 16-án tartott üléséből.

A Deési Kisegítő-Takarékpénztár és a Deési Takarékpénztár

közös tulajdonát képező

Nagy-király-utczai**Czecz Márton-féle belsőség**

az ahoz tartozó külső földekkel együtt

nyilvános árverésen**1887. december 14-én d. e. 10 órakor**

a városház nagytermében el fog adatni.. Kikiáltási ár **4500 frt.** Bánatpénz 10% leteendő. Részletes feltételek a tulajdonosoknál betekintheők. — Vételár 75% a 3 év alatt részletekben is fizethető.

(1—2)

Generále általános biztosító-társaság ügynöksége.**PÉCHY MÓR DEÉSEN**

ajánlja dúsan felszerelt raktárát mindennemű

FÜSZER-, ANYAG-, FESTÉK- és VEGYES-ÁRUKBAN.

**Valódi Jamaykai Rum, Chimi és Orosz theák,
Magyar és Francia Pezsgők, Asztali- és Csemege-Borok,
bel- és külföldi Liquörök.**

Papir- és Írószerek.

Vegyészeti-, Olajos- és Lackfestékek,

**butor-, bőr- és padozat-lackok,
K e n e z é k.**

mindennemű Ecset- és Kefe-árak, stb.

A legjutányosabb ár és szolid kiszolgálás.**A helybeli fegyház kosárkötőde bizományi raktára.****Vendéglő nyitás!**

Van szerencsém a n. érd. közönség becses tudomására hozni, miszerint a Széchenyi, utczában (a Csizmadiaszin alatt) levő

Vendéglő és Kávéház helyiséget

átvettem s azt ujjonnan átalakítva a mai kor igényeinek teljesen megfelelőleg berendezve,
(1—2) **f. évi deczember hó 3-án megnyitottam.**

Továbbá van szerecsém becses figyelmébe ajánlani tisztán kezelt jó magyar konyhamat, a hol reggeli, ebéd és vacsora a legolcsóbb árban kapható. Abonensek részére: reggel kávé, ebéd 4 tál étel, vacsora 1 tál étel — étlap szerint választva — havonként 18 frt; egy béd 4 tál ételből 60 kr, egy vacsora étlap szerint 30 kr. — Nemkülönben becses figyelmébe kívánom még ajánlani kitűnő magyarországi boraimat is, u. m. magyarádi asztali bor házhoz hordva literenként 35 kr, üzletben 40 krba számítva. Magyarádi dessert bor 7½ deczis üvegekben házhoz hordva 45 kr, üzletben 50 kr. Magyarádi bakator 7½ deczis üvegekben házhoz hordva 55 kr, üzletben 60 kr. Riezling 7½ deczis üvegekben házhoz hordva 80 kr, üzletben 85 kr. 78-iki ménesi vörös literenként házhoz hordva 70 kr, üzletben 80 kr. 80-iki tokaji asszu 5 deczis üvegekben házhoz hordva 1 frt 80 kr, üzletben 2 frt. Egri vörös literenként házhoz hordva 60 kr, üzletben 70 kr.

A n. érd. közönség szíves pártfogásáért esd
Deés, 1887. decz. 1.

alázatos szolgálók

Ifj. Jakab Károly,
vendéglős.

LEGJOBB ÉS LEGOLCSÓBB BEVÁSÁRLÁSI FORRÁS!!

(214) 7—*

PAPP JENŐNÉL DEÉSEN,

főtér, városház alatt.

Van szerencsém a helyi és vidéki nagyérdemű közönséggel tudatni, hogy az őszi és téli idényre megjött és nagy választékban kaphatók: férfi- és női ruhakelmék, felöltők, posztó- és hárász-kendők, kalapok, nyakkendők, kész fehérneműk, alsóingek és nadrágok, paplanok, madráczok, butorkelmék és szőnyegek, női és férfi cipők és kesztyűk, esőernyők, vásznak és rövidárukból gyári raktár.

Temetéseket kocsikiséréssel helyben vagy vidéken felelőség mellett elvállalok.